

Sammanfattning

Interimistiskt beslut om tillåtligheten av pågående stridsåtgärder. Fråga om vidtagna och pågående stridsåtgärder är olovliga och ska hävas därför att de riktas mot ett företag som inte har några arbetstagare och som enligt 41 b § medbestämmandelagen inte får utsättas för stridsåtgärder som har till ändamål att företaget ska träffa kollektivavtal.

ARBETSDOMSTOLEN

BESLUT
2008-03-14
StockholmBeslut nr 26/08
Mål nr A 54/08

KÄRANDE

M.K. med enskild firma M.K:s Åkeri Skärlagsgatan 33, 619 30 TROSA
Ombud: advokaten Anders Elmér, Elmsells Advokatbyrå AB,
Gamla Brogatan 32, 111 20 STOCKHOLM

SVARANDE

1. Svenska Transportarbetareförbundet, Box 714, 101 33 STOCKHOLM
2. Svenska Transportarbetareförbundet, avdelning 7, Östra Kvarngatan 8, 611 34 NYKÖPING
3. Svenska Hamnarbetarförbundet, Södra Hamnvägen 42, 115 41 STOCKHOLM

Ombud för 1–3: förbundsjuristen Sofie Rehnström, Svenska
Transportarbetareförbundet, Box 714, 101 33 STOCKHOLM

SAKEN

Olovliga stridsåtgärder; nu interimistisk prövning

Bakgrund och yrkanden m.m.

M.K. bedriver åkerirörelse genom den enskilda firman M.K:s Åkeri. Han är inte medlem i någon arbetsgivarorganisation och är inte bunden av kollektivavtal. Svenska Transportarbetareförbundet (förbundet) har genom sin avdelning 7 (avdelningen) haft kontakter med M.K. och framställt krav om att han ska teckna kollektivavtal.

Någon kollektivavtalsbundenhet för M.K:s verksamhet har inte kommit till stånd. Med anledning härav varslade avdelningen den 4 februari 2008 om konfliktåtgärder i form av blockad med start den 25 februari 2008. Den 22 februari 2008 varslade förbundet om sympatiåtgärder i form av förbud att utföra lastning och lossning av åkeriets bilar i sju angivna hamnar. De åtgärderna inleddes, i enlighet med varslet, den 6 mars 2008. Den 29 februari 2008 varslade Svenska Hamnarbetarförbundet (Hamnarbetarförbundet) om att också vidta sympatiåtgärder i form av förbud att utföra lastning och lossning av åkeriets bilar i samma hamnar som förbundet angivit i sitt varsel. Hamnarbetarförbundets sympatiåtgärder trädde i kraft den 12 mars 2008. Därefter har förbundet varslat om ytterligare sympatiåtgärder i form av förbud att utföra lastning och lossning i fyra ytterligare hamnar, vilka trädde i kraft den 14 mars 2008 klockan 05.00.

M.K. har den 7 mars 2008 väckt talan vid Arbetsdomstolen mot förbundet, avdelningen och Hamnarbetarförbundet och bl.a. yrkat att Arbetsdomstolen ska förklara att de vidtagna stridsåtgärderna är olovliga och ska hävas samt att Arbetsdomstolen ska förplikta var och en av arbetstagarorganisationerna att till M.K. utge visst allmänt skadestånd. M.K. har vidare yrkat att Arbetsdomstolen ska interimistiskt förordna att stridsåtgärderna ska hävas.

Arbetstagarorganisationerna har bestritt yrkandena.

Arbetsdomstolen har den 14 mars 2008 hållit särskilt sammanträde för behandling av yrkandet om interimistiskt förordnande.

Till utveckling av sin talan i frågan om interimistiskt förordnande har parterna anfört i huvudsak följande.

M.K.

M.K. bedriver sedan år 1989 åkerirörelse med huvudsaklig inriktning på containertransporter till och från vissa större hamnar. Han äger rörelsens åtta lastbilar. Fram till och med den 31 januari 2008 var huvuddelen av chaufförerna i verksamheten anställda av M.K. i hans enskilda firma. Från och med den 1 februari 2008 har han inga anställda i verksamheten. I stället för att ha egna anställda hyr han ett antal chaufförer från bemanningsföretag och andra bolag.

De stridsåtgärder som vidtagits mot honom har vidtagits i syfte att han ska teckna kollektivavtal. Eftersom hans företag inte hade några arbetstagare när avdelningen varslade om stridsåtgärder den 4 februari 2008 är de vidtagna stridsåtgärderna olovliga enligt 41 b och 42 §§ medbestämmandelagen.

Arbetstagarorganisationerna

Under hösten 2006 fick avdelningen påstötningar från fyra medlemmar som var anställda hos M.K. och som önskade att avdelningen skulle se till att M.K. tecknade kollektivavtal. Avdelningen har sedan dess försökt förmå M.K. att teckna kollektivavtal utan att lyckas. Han har under perioden november 2006–maj 2007 fem gånger kallats till förhandling för upprättande av kollektivavtal. Han har ömsom meddelat förhinder att inställa sig till förhandling, ömsom angett att han inte är intresserad av att bli kollektivavtalsbunden. Han har inte till avdelningen framfört att han avsåg att göra sig av med sina anställda och har inte heller, efter att det första varslet lagts, invänt att han inte längre har några anställda.

M.K:s uppgift om att han inte har några anställda är felaktig. Han hade, i vart fall när varslet lades den 4 februari 2008, åtminstone en egen anställd i sin åkerirörelse. De vidtagna stridsåtgärderna står därför inte i strid med bestämmelserna i 41 b och 42 §§ medbestämmandelagen.

Skäl

Den prövning Arbetsdomstolen nu har att göra gäller frågan om de av de tre arbetstagarorganisationerna vidtagna stridsåtgärderna mot M.K:s rörelse är att anse som otillåtna och därför omedelbart ska hävas i avvaktan på att målet slutligt avgörs. För bifall till ett sådant yrkande krävs, enligt 15 kap. 3 § rättegångsbalken, till att börja med att den part som begär det interimistiska förordnandet visar sannolika skäl för sin talan.

Av bestämmelserna i 41 b § medbestämmandelagen framgår att en arbetstagar inte får vidta eller delta i en stridsåtgärd som har till ändamål att kollektivavtal ska träffas med ett företag som inte har några arbetstagare eller där bara företagaren eller företagarens familjemedlemmar är arbetstagare och ensamma ägare. Stridsåtgärder som har vidtagits mot ett sådant företag är att anse som olovliga. Avgörande för bedömningen av om ett företag har arbetstagare är de förhållanden som råder då stridsåtgärden varslas eller inleds. Ansvar för att inte anordna eller på annat sätt föranleda en olovlig stridsåtgärd åligger enligt 42 § medbestämmandelagen även en arbetsgivar- eller arbetstagarorganisation. Det är tillåtet att vidta sympatiåtgärder, dvs. åtgärder som har till ändamål att stödja annan, under förutsättning att den s.k. primäråtgärden är tillåten. Detta följer motsatsvis av 41 § första stycket 4. medbestämmandelagen.

Arbetsdomstolen har således, i sin interimistiska prövning, att först behandla frågan om den av avdelningen vidtagna stridsåtgärden i form av blockad är lovlig. Det är ostridigt att de stridsåtgärder som vidtagits och pågår har till syfte att kollektivavtal ska träffas. Avgörande för bedömningen av lovligheten av blockaden är således om M.K. hade några arbetstagare när avdelningen varslade om stridsåtgärd den 4 februari 2008. Av Arbetsdomstolens avgörande AD 2008 nr 5 framgår att det är arbetstagarparten som, vid en slutlig prövning, har bevisbördan för om det funnits anställda i ett företag.

M.K. har gjort gällande att han inte har några anställda och att han inte heller hade några anställda i verksamheten vid den aktuella tidpunkten. Han har anfört följande. Han håller på att omorganisera sin verksamhet. En åtgärd som han vidtagit är att samtliga anställningar hos honom upphörde den 31 januari 2008 och att han nu i stället hyr in chaufförer från andra företag. Han har även för avsikt att överföra lastbilarna som i dag är i hans ägo till ett av honom helt eller delvis ägt aktiebolag. Om själva verksamheten ska drivas i aktiebolagets regi är för stunden oklart.

M.K. har till stöd för sitt påstående om att han inte har några anställda åberopat dels ett intyg utfärdat av honom själv, dels vittnesattester utfärdade av fem namngivna personer. De uppger sig vara tidigare anställda hos M.K. och de lämnar uppgifter som innebär att ingen av dem anser sig anställd hos M.K. efter den 1 februari 2008. M.K. har anfört att han inte nu har möjlighet att åberopa löneuppgifter som visar att hans tidigare anställda erhåller lön från andra arbetsgivare från och med februari månad 2008 eftersom de erhåller lön i efterskott, dvs. de erhåller lön för arbete utfört i februari först i mars.

Arbetslagarorganisationerna har invänt att M.K:s uppgift om att han inte hade någon anställd när avdelningens varsel lades är felaktig. De har hävdad att han vid den tidpunkten i vart fall hade en arbetslagare anställd i rörelsen.

Arbetslagarorganisationerna har till stöd för sitt påstående åberopat två vittnesattester. Den ena vittnesattesten är utfärdad av B.L. i vilken han intygar att han har en tillsvidareanställning hos M.K. sedan den 10 juli 2006. Den andra vittnesattesten är utfärdad av L.E. som uppger att han talat i telefon med medlemmen B.L. den 7 mars 2008 och att B.L. då för honom uppgivit att han vid det tillfället inte blivit uppsagd och inte heller sagt upp sig själv samt att han av M.K. beviljats tjänstledighet i mitten av februari.

Arbetsdomstolen gör följande bedömning.

Fråga är således om M.K. hade någon anställd i verksamheten den 4 februari 2008. Arbetslagarorganisationerna har hävdad att B.L. fortfarande är anställd hos M.K. och att han alltså var det även den 4 februari 2008.

M.K. har i sitt intyg redogjort för den omorganisation han håller på att vidta i sin åkerirörelse och bakgrunden till den. Han har intygat att alla anställningar i hans rörelse upphörde per den 31 januari 2008 och att han utbetalt slutlön till alla, inklusive B.L., i februari 2008 för allt arbete till och med den sista januari 2008. I en av vittnesattesterna intygar M.J. att även B.L. slutade hos M.K. den 31 januari 2008 och, som det får förstås, att denne i vart fall under 14 dagar i början av februari 2008 arbetat för samma arbetsgivare som han själv tog anställning hos i februari 2008.

Den av B.L. utfärdade vittnesattesten är inte daterad och det framgår inte av texten i övrigt att denne var anställd hos M.K. den 4 februari 2008. L.E:s uppgifter utgör uppgifter i andra hand.

Arbetsdomstolen finner att den utredning som hittills presenterats talar för att M.K. inte hade några anställda när avdelningen varslade om blockad den 4 februari 2008. Arbetsdomstolens slutsats i den interimistiska prövningen är därför att avdelningens blockad är att anse som olovlig. Av detta följer att även de av förbundet och Hamnarbetarförbundet vidtagna sympatiåtgärderna får anses olovliga.

Arbetsdomstolens samlade bedömning av vad som hittills framkommit i målet är mot denna bakgrund att M.K. visat sannolika skäl för sitt påstående att de vidtagna stridsåtgärderna är olovliga. Vid sådant förhållande finner Arbetsdomstolen att det finns skäl att bifalla M.K:s yrkande om interimistiskt förordnande.

Arbetsdomstolens ställningstagande

Arbetsdomstolen förordnar – för tiden intill dess att målet slutligt avgjorts eller annat förordnas – att de av avdelningen, förbundet och Hamnarbetarförbundet vidtagna och pågående stridsåtgärderna mot M.K. omedelbart ska hävas.

Ledamöter: Cathrine Lilja Hansson, Håkan Lundquist, Gunilla Upmark, Gustav Herrlin, Kent Johansson, Jörgen Andersson och Margareta Zandén.
Enhälligt.

Sekreterare: Kristina Wik